

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Kaliszu oddalił wniosek wierzyciela Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. (Oddział w O.) o orzeczenie w stosunku do B. B. zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu na okres 10 lat i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że B. B. prowadzi działalność gospodarczą zarejestrowaną w Centralnej Ewidencji i Informacji o działalności gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej. Działalność gospodarczą B. B. prowadzi pod nazwa (...)Siedziba dłużnika mieści się

w K. przy ulicy (...). Dłużnik rozpoczął działalność gospodarczą 19 lutego 1996 roku. Przedmiotem działalności gospodarczej dłużnika jest wykonywanie tynków. Dłużnik posiada zobowiązania wobec ZUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od stycznia 1999 roku. Dłużnik nie płacił składek na ubezpieczenie społeczne w okresie od stycznia 1999 roku do lipca 2014 roku. Z tego tytułu narosło dłużnikowi zadłużenie wobec ZUS w łącznej kwocie 179.152,28 zł. Dłużnik nie płacił również na rzecz ZUS składek z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych za okres od stycznia 1999 roku do lipca 2014 roku i z tego tytułu powstało łączne zadłużenie w kwocie 58.782,79 zł. Ponadto dłużnik nie płacił swoich zobowiązań na rzecz Skarbu Państwa z tytułu składek na Fundusz Pracy i FGŚP. Za okres od stycznia 1999 roku do lipca 2014 roku zadłużenie łączne dłużnika wobec Skarbu Państwa wyniosło 13.820,76 zł. Ponadto dłużnik posiada zobowiązania nieuregulowane z tytułu niezapłaconego mandatu karnego w kwocie 100,00 zł, wobec Urzędu Miejskiego

w K. oraz posiada zobowiązania wobec D. B. z tytułu zaległych alimentów na łączną kwotę 26 767,00 zł.

Sąd Rejonowy zważył, że stosownie do treści art. 10 PUiN i art. 11 ustęp 1 i 2 PUiN upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika który stał się niewypłacalny, a stan ten powstaje gdy dłużnik nie wykonuje wymagalnych zobowiązań, przy czym dłużnik będący podmiotem innym niż osoba fizyczna jest niewypłacalny także wtedy, gdy długi przekroczą wartość jego majątku, choć na bieżąco reguluje swoje zobowiązania. Dłużnik jest zobowiązany nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości zgłosić w tym przedmiocie wniosek

–
- art. 21 ustęp 1 PUiN. Dłużnik jest zobowiązany wystąpić z wnioskiem o ogłoszenie upadłości w sytuacji kiedy posiada więcej niż jednego wierzyciela.

Zdaniem Sądu I instancji, stan taki zaistniał w sytuacji dłużnika B. B., ponieważ zalega z zapłatą na rzecz ZUS składek na ubezpieczenia społeczne

i ubezpieczenia zdrowotne za okres od stycznia 1999 roku. Ponadto dłużnik posiada zobowiązania wobec Skarbu Państwa od stycznia 1999 roku z tytułu niezapłacenia składek na Fundusz Pracy i FGŚP.

Stosownie do treści art. 377 PUiN nie orzeka się zakazu o którym mowa w art. 373 PUiN jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od dnia umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego, albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 PUiN, a gdy wniosek o ogłoszenie upadłości nie był złożony w terminie 3 lat od dnia w którym dłużnik zobowiązany był taki wniosek złożyć.

Dłużnik nie wystąpił z wnioskiem o ogłoszenie swojej upadłości, pomimo iż stał się niewypłacalny gdyż nie wykonywał swoich wymagalnych zobowiązań. Również z wnioskiem o ogłoszenie upadłości wobec dłużnika nie wystąpił żaden z wierzycieli. Roczny termin do wystąpienia z żądaniem orzeczenia zakazu działalności gospodarczej biegnie od dnia w którym dłużnik był zobowiązany złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, tylko wtedy gdy nie został on wniesiony. Gdyby był złożony termin ten biegłby od dnia umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku na podstawie art. 13 PUiN. Roczny termin określony

w art. 377 PUiN należy liczyć od dnia 1 października 2003 roku to jest od dnia wejścia w życie przepisów PUiN, pomimo że przesłanki do wystąpienia z wnioskiem

o ogłoszenia upadłości zaistniały wobec dłużnika już w 1999 roku. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 marca 2006 roku III CZP 13/06 stwierdził, iż: „jeżeli nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości nie orzeka się zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, gdy postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie rocznym od dnia w którym dłużnik był obowiązany wystąpić o upadłość, to jest od powstania podstawy do ogłoszenia upadłości. Termin ten nie może rozpocząć biegu przed wejściem w życie ustawy PUiN”.

Zdaniem Sądu Rejonowego, sytuacja opisana przez Sąd Najwyższy w uchwale i jej uzasadnieniu w pełni koresponduje z sytuacją dłużnika B. B.. Dłużnik powinien był wystąpić z wnioskiem o ogłoszenie upadłości w lutym 1999 roku. Ponieważ zobowiązania wobec ZUS oraz Skarbu Państwa z tytułu niezapłaconych składek o których była mowa wyżej płatne winny być do dnia 10 lutego 1999 roku –

- składki za miesiąc styczeń 1999 roku. Tak więc dłużnik od 24 lutego 1999 roku pozostawał w zwłoce ze złożeniem wniosku o ogłoszenie swojej upadłości. Z uwagi na fakt, iż przepisy PUiN weszły w życie z dniem 1 października 2003 roku roczny termin o którym mowa w art. 377 PUiN upłynął z dniem 1 października 2004 roku.

Termin wskazany w art. 377 PUiN jest terminem prekluzyjnym prawa materialnego, a więc nie podlega przedłużeniu ani przywróceniu i jego uchybienie powoduje oddalenie wniosku o orzeczenie zakazu o którym mowa w art. 373 PUiN. Przepis określony w art. 377 PUiN w 2009 roku uległ zmianie, jednakże, zdaniem Sądu I instancji, wobec dłużnika należy stosować przepisy obowiązujące z dnia wejścia ustawy to jest z dnia 1 października 2003 roku ponieważ stan jego niewypłacalności istniał już wtedy. Zgodnie z brzmieniem art. 377 z dnia 1 października 2003 roku nie orzeka się zakazu o którym mowa w art. 373 jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13, a gdy nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości od dnia w którym dłużnik zobowiązany był taki wniosek złożyć. Stan niewypłacalności dłużnika powstał przed wejściem w życie przepisów PUiN czyli przed 1 października 2003 roku. Roczny termin rozpoczyna więc swój bieg z dniem wejścia ustawy w życie czyli od tego właśnie dnia. Można więc orzec o pozbawieniu praw w trybie art. 373 PUiN jeżeli wniosek o orzeczenie takie został złożony do 30 września 2004 roku – PUiN komentarz Piotr Zimmerman wydanie 3 wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 2015 strona 896.

Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji postanowienia. (postanowienie k.51, uzasadnienie k. 55-57)

Apelację od powyższego postanowienia wniósł wnioskodawca zaskarżając je w całości i zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego, a to w szczególności art. 377 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz.U. z 2015r. poz. 233) poprzez niewłaściwe jego zastosowanie polegające na przyjęciu, „iż nie orzeka się zakazu o którym mowa w art. 373 jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 gdy nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości od dnia w którym dłużnik zobowiązany był taki wniosek złożyć”;

- naruszenie prawa materialnego, a to w szczególności art. 377 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz.U. z 2015r. poz. 233) poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, polegające na przyjęciu, rocznego terminu na złożenie wniosku o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej a nie prawidłowego jak wskazano we wniosku 3 letniego terminu na złożenie wniosku o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku gdy wobec dłużnika nie toczyło się postępowanie upadłościowe a dłużnik miał obowiązek złożenia wniosku o upadłość w okresie trzech lat od powstania podstawy do złożenia wniosku o upadłość.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenia zakazu zgodnie z wnioskiem. (apelacja k. 60- 61v)

Sąd Okręgowy, Sąd Gospodarczy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe oraz dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Postępowanie w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej zostało uregulowane w tytule X części pierwszej ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, która do dnia 31 grudnia 2015 r. miała tytuł „Prawo upadłościowe i naprawcze” (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 233 ze zm., dalej pr. upadł.) w art. 373 – 377.

Przepisy: art. 373 ust. 2, art. 374 ust. 2, art. 376 ust. 1 i art. 377 zostały zmienione ustawą z dnia 6 marca 2009r. o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2009r., numer 53, poz. 434), która weszła w życie w dniu 2 maja 2009r.

Zgodnie z art. 6 ustęp 2 i 3 ustawy z dnia 6 marca 2009r. jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zaistniały podstawy do ogłoszenia upadłości, do postępowań w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe (ustęp 2); jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustała możliwość orzeczenia zakazu z powodu upływu rocznego terminu do wszczęcia postępowania, zakazu nie orzeka się (ustęp 3).

Kolejne zmiany w przepisach regulujących postępowanie w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej zostały wprowadzone ustawą z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. 2015 r., poz. 978), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2016 r.

Zgodnie z art. 452 ust. 1 tej ustawy w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy wpłynął wniosek o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, stosuje się przepisy dotychczasowe, z tym że zakaz ten może być orzeczony na okres od roku do dziesięciu lat.

W rozpoznawanej sprawie podstawy do ogłoszenia upadłości dłużnika zaistniały przed dniem 2 maja 2009 roku, dlatego też stosujemy do jej rozpoznania przepisy w brzmieniu przed zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 6 marca 2009r.

i przed zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 15 maja 2015 r. Dotyczy to w szczególności zmienionych art. 373 i art. 377 prawa upadłościowego (poprzednio prawa upadłościowego i naprawczego).

Zgodnie z art. 376. 1 zd. 3 pr. upadł. w sprawach o orzeczenie zakazu z art. 373 i 374 stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym.

Uwzględniając powyższe rozważania chybione są oba zarzuty naruszenia art. 377 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze (aktualnie prawo upadłościowe).

Wbrew stanowisku skarżącego, w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował przepis art. 377 pr. upadł. w jego pierwotnym brzmieniu: nie orzeka się zakazu o którym mowa w art. 373 jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13,

a gdy nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości od dnia, w którym dłużnik zobowiązany był taki wniosek złożyć.

Prawidłowo też Sąd I instancji przyjął roczny termin na złożenie wniosku

o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej. Pozbawione uzasadnienia prawnego, jest stanowisko wnioskodawcy, że w sprawie ma zastosowanie 3 letni termin na złożenie wniosku o orzeczenie zakaz prowadzenia działalności gospodarczej

w przypadku gdy wobec dłużnika nie toczyło się postępowanie upadłościowe a dłużnik miał obowiązek złożenia wniosku o upadłość w okresie trzech lat od powstania podstawy do złożenia wniosku o upadłość.

W uzasadnieniu wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych podał, że przyjął za datę całkowitej niewypłacalności dłużnika dzień 10.11.2011r. Od tej daty tj.:

od 10.11.2011r. dłużnik posiadał zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy nieprzerwanie przez prawie

3 lata. W tym dniu, według Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, B. B. stał się niewypłacalny w rozumieniu przepisów art. 11 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze. W dalszej części uzasadnienia sam wnioskodawca stwierdził, że w myśl art. 373 ust. 1 pkt. 1 B. B. nie złożył w wymaganym terminie tj. w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości.

Prawo upadłościowe nie posługuje się terminem całkowitej niewypłacalności dłużnika. Na gruncie obowiązujących przepisów wierzyciel nie jest uprawniony do samodzielnego definiowania pojęcia niewypłacalności dłużnika.

Termin złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości został określony ustawowo w art. 21 ust. 1 pr. upadł. i w rozpoznawanej sprawie wynosił on dwa tygodnie od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości.

Za decydujące dla oceny zasadności wniosku uznać należy ustalenie, kiedy zaistniała podstawa ogłoszenia upadłości dłużnika oraz rozstrzygnięcie, czy wniosek

o ogłoszenie upadłości został złożony w ustawowym terminie, a jeżeli nastąpiło to z opóźnieniem, to czy było ono zawinione przez dłużnika.

Zgodnie art. 10 pr. upadł. przesłanką ogłoszenia upadłości jest stan niewypłacalności dłużnika. Zgodnie z definicją ustawową obowiązującą do 31 grudnia 2015r. dłużnik jest niewypłacalny jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (art. 11 ust. 1 pr. upadł.), a przed 2 maja 2009r. - jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań.

Dotyczy to wszystkich zobowiązań, a zatem zarówno tych cywilnoprawnych jak i publicznoprawnych. Dla określenia stanu niewypłacalności bez znaczenia pozostaje kwestia przyczyn zaprzestania płacenia wymagalnych zobowiązań (zawinione przez dłużnika czy też nie), a także ich rozmiar. Nawet niewykonywanie zobowiązań o niewielkiej wartości oznaczać może niewypłacalność dłużnika.

Pojęcie „wymagalność” rozumieć należy jako „możliwość żądania” spełnienia świadczenia. Co do zasady, świadczenia terminowe, stają się wymagalne z upływem wyznaczonego terminu ustawowego lub umownego, natomiast w odniesieniu do świadczeń których termin spełnienia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, powinny one być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do ich wykonania (art. 455 k.c.). Niezwłocznie, oznacza w normalnym toku czynności potrzebnych do realizacji świadczenia.

Niezłożenie wniosku ocenić należy jako niedochowanie należytej staranności wymaganej od profesjonalnego uczestnika obrotu gospodarczego, wyczerpującej znamiona winy nieumyślnej w postaci niedbalstwa. Profesjonalistę obowiązuje podwyższona staranność (vide art. 355 § 2 k.c.), w tym również obowiązek znajomości i przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

Przepis o pozbawieniu praw, o których mowa w art. 373 ust. 1 pr. upadł. , wprowadzono w celu realizacji funkcji profilaktycznej, a także wychowawczej prawa upadłościowego (Projekt, s. 21 i n.). Orzeczonego zakaz ma chronić inne podmioty obrotu gospodarczego przed nieodpowiedzialnymi zachowaniami osób niekompetentnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 376 ust. 1 zd. 3 prawa upadłościowego oddalił apelację.